

ПРОБИ ПОЛАГОДИТИ НЕПОРОЗУМІННЯ В ПАРТІЇ ЛЕМКЕ

КЛІВЛЕНД (Огайо). — Справники виборчої кампанії Лемке, кандидата „Партії Злуки“ на уряд президента Злучених Держав, пробують поладити непорозуміння, що виникли між групами, приналежними до цієї партії, на передодні конвенції Краєвого Союзу для Суспільної Справедливості. Ім уже вдалося переконати о. Чарлза Коклина, провідника цього Союзу, щоб він дозволив на промову Тавнсендові на цій конвенції.

У розмові з газетярами о. Коклин запевняв, що Лемке вже певний 7 стейтів. Він називав Ландона, кандидата Республіканської Партії, найбільше безбарвним кандидатом, якого колинебудь мали Злучені Держави. Кавав, що своїми промовами на радіо Ландон потрапив зробив собі навіть більше шкоди, як Джан Гемилтон, його справник.

О. Коклин заявив, що й д-р Тавнсенд і проповідник Смит будуть могти промовити до його конвенції, але аж по поладженню головних справ конвенції, щоб, мовляв, не було бесідницьких змагань.

І НАКС ЗА ДІЛЕННЯ МАЕТКУ

ГОНТИНГТОН (Вест Вірджинія). — На стейтній конвенції Республіканської Партії виступав полковник Френк Накс (Клок), кандидат партії на уряд віцепрезидента Злучених Держав, з промовою, в котрій запевняв слухачів, що й він ставить собі набудуче за ціль справжній розділ маєтку в краю, але обороняв капіталістичну систему як ідеальну.

КАТОЛИКИ ЗАПОВІДАЮТЬ ОРГАНІЗАЦІЮ ПРОТИ О. КОКЛИНА

БОСТОН. — Бувший конгресмен Джозеф Конрі заповідає організацію свєтських католиків для протиділення політиці о. Чарлза Коклина. Конрі каже, що „остаточною ціллю о. Коклина є розбудуджувати клясове невідомлення та роздудати, подумя релігійної нетерпимости“.

ЗАХОДИ РУЗВЕЛТА ДЛЯ КОНТРОЛІ ПОВЕНИ

ДЖАНСТАВН (Па). — Президент Рузвелт видав околиці стейтів Нью Йорк і Пенсильвенія, що були навіщені повенями минулої весни, щоб особисто наглядати над вироблюванням плянів для контролі повеней. У різних місцях його витали величезні юрби людей.

КАМПАНІЯ ПРОТИ СИМПАТІА РОБІТНИКІВ ДЛЯ РУЗВЕЛТА

НЮ ЙОРК. — Вільям Гочесон, президент юніі стюлярів, виступив з публічною заявою, що президент Рузвелт є прихильником кампанії Джана Дунса за організацію робітників на підставі промислу. Через те, каже Гочесон, Рузвелт не дістане голосів усього робітництва.

БУДУТЬ ПІДНОСИТИ ЦІНИ НА МОЛОКО

ОЛБАНІ (Ню Йорк). — Комісар рільництва признав фермерам право піднести ціну молока на 25 центів за сто фунтів. Рівночасно він признав, що ціна молока може підскочити ще вище, як цього покажеться потреба.

ВОЗЯТЬ ДИКІ КОЗИ ЛІТАКАМИ

НЮ ЙОРК. — До місцевого звіринця в Бронксі мають незадовго привезти ладунок диких антилоп з фарми диких кіз у Вайомінгу. Привезти їх мають літаками. Заряд фарми каже, що антилопи певно краще перенесуть подорож повітрям, як подорож залізницею.

КАТАСТРОФА НА НАДЗЕМНІЙ ЗАЛІЗНИЦІ

НЮ ЙОРК. — На надземній залізниці Третьої Евені коло стації на 73-тій вулиці наїхав у четвер коло 10-тої години вечором 4-вовозий пасажи́рський поїзд на робітничий поїзд. Підчас катастрофи згинув моторман пасажи́рського поїзду, а 8 пасажи́рів треба було взяти до шпиталю з тяжкими ушкодженнями тіла.

ХТО Є НА ЧОЛІ НАЙБІЛЬШОЇ БОЛЬШЕВИЦЬКОЇ КАТІВНІ

В Німеччині накладом „Ні-белюген-Ферляг“ вийшла брошура під заголовком: „Примусові роботи в советському Союзі“. В цій брошурі, на підставі правдивих офіційних советських документів описується жахливе життя тих нещасних невольників, а їх там аж поверх шість мільйонів, що їх большевики загнали силою на примусові роботи до ріжних таборів. Особливо страшні річі діються в таборі, що буде канал Сталіна коло Білого моря. Тут гинуть тисячі людей.

Дирекція, що під її кермою будеється цей канал, складається з таких осіб: Гершко Ягода, головний директор; Пякас Берман, адміністраційний директор табору; Коган, директор робіт коло Білого моря; Фірін, директор табору каналу ім. Сталіна; Раппапорт, заступник Бермана і Когана; Френкель, керівник робіт; Роттенберг, директор ізоляційної в'язниці і зарасом директор безбожницької діяльності; Гінсбург, таборовий лікар; Бродський, командант; Беренсон, Дорфман, Кагнер і Ангерт — директори фінансової секції табору ГПУ коло Білого моря.

ШТУЧНЕ СЕРЦЕ

В Колєнгагені, столиці Данії, 11. липня ц. р. на міжнароднім конгресі вченх демонстрував відомий американський летун Чарлс Ліндберг з професором інституту Ракефелера в Нью Йорку, д-ром А. Карелом, штучне серце. Експеримент вони переводили на коті, якому наперед штучно спинили його власне серце, а вставили натомість штучне серце, що збудоване на віпр помпи. Подібно, як правдиве серце, воно рівномірно „беться“ й тим способом держить в обігу кров. Кіт не здох, а жив. Проф. Карел твердить, що в попередніх експериментах йому вдалося вдержати цим штучним серцем при житті звірятка впродовж 28 днів. У цьому часі організм звірят не тільки ко функціонував правильно, але навіть зростав. Цей винахід буде мати величезне значіння в медицині. Його винахід сам Ліндберг, дістаючи від проф. Карела тільки ближчі інформації про завдання і функції правдивого серця.

АЛБЕРТА МАЄ ТЕПЕР НАЙБІЛЬШЕ ЧИСЛО БЕЗРОБІТНИХ

Всякі демагогічні заяви та обіцянки провінційних міністрів спричинили, що до Алберти відійшли безробітні з найбільших закутин Канади. Відповідно до урядового звіту з кінця червня було в Алберті 10,203 зареєстрованих безробітних мужчин та жінок. В Едмонтоні зареєстрованих безробітних є коло 5,000, а в Калгарі 3,158. Обіцяні дивіденди, свідоцтва добробуту і т. п. стали немов магнетом, що стягає туди легковіруючих безробітних з цілого краю, які і такі наївні, що думають, що там добре, де їх нема, й громадається в Алберті.

„ПІСНЯ СМЕРТІ“ НЕ ЗРОБИЛА В ТОРОНТІ СВОГО ВРАЖІННЯ

Про „Пісню смерті“ цілий світ знає, бо недавно світова преса широко описувала прохвилю самогубств, які та пісня викликувала у молодих, розчарованих у житті людей в Угорщині й інших європейських краях. В самій Угорщині ванотовано 19 самогубств зривову тієї пісні.

Ту пісню, якої наголовок „Понура неділя“, написав розчарований у любові малярський лірник, а музику скмпонував до неї теж романтично розстроений психопат, Режо Серес, котрий відразу осягнув т. зв. „фатальну славу“. Почали ту пісню грати в Будапешті і зарас такі кілька слухачів наложили на себе руку. За ними пішли інші. Але уряд вступив масові самогубства спинив тим, що заробив ту пісню грати. Люди забули за неї, аж ось привезли її в Америку. Зграли її в Дітроїті; мельодію її вчув студент мішігенського університету і таки зарас повисівся. Уряд Вашингтону загрозив забороною.

Інакше вражіння ця пісня викликала в Торонті. Тут вона не викликала ніякого вражіння, бо впродовж тижня пісню грали місцеві оркестри в театрі і на радіо, сотки тисяч осіб її чули, але досі ніхто на себе руки не наложив. Що більше, цю пісню назвали „флапом“, бо — кажуть диригенти — ніхто нею настільки не захопився, щоб зателефонувати або написати за повторенням. Гостячий у Торонті англійський диригент Джек Гайлтон заявив, що „Понура неділя“ як пісня є — „вошива“.

СТО ДОЛЯРІВ КАРИ ЗА ПОСІДАННЯ РОЗЧИНІ

Івана Свэдзінського, фермера з дистрикту Рокстон, Саскачеван, засуджено на сто дол. кари й кошти за посідання розчини на самогонку. Вражі незаплатчення відсидить 3 місяці в арешті.

Марія Блазечко з Виллобрук, Саск., за посідання незаконних лікерів також має заплатити \$100 і кошти, або відсидіти три місяці. Її чоловіка, обвинуваченого за таку саму провинув, узнали невиним. Він не знав про самогонку.

ПОМАГАВ СВОЯКАМ, ТЕПЕР В АРЕШТІ

Андрій Шина, нежонатий румун у Віндзорі, Онтаріо, дістав девять місяців в'язничної кари, коли виявилось, що він вислав по десять доларів місячно своїм рідним у Румунії. Злочин у тім, що ті гроші він одержував як допомогу. Йому допомоги не потрібно було, бо потайки працював на сталій роботі.

ПОГИБЛО 3,500 ЩУРІВ

Одна фірма в Реджайні, Саскачеван, що виробляє отруту і згодилася під контрактом винищити щурів на міських смітниках, твердить, що по чотириденній кампанії число погіблх щурів виносить до 3,500. На їх знищення вжили 450 фунтів яса.

РУКА БОЖА ДОСЯГЛА ВАНДАЛА, ЩО ЗНИЩИВ ЦЕРКВУ

Генеральний прокуратор провінції Онтаріо, Ровбах, виразив своє вдоволєння, що поліції вдалося прояснити два з п'ятьох вандалських нападів на католицькі церкви в провінції. За підпап римокатолицької церкви в Судбура х пішов до тюрми на два роки волокита з Торонта, Мартін. Цю церкву Мартін обезчестив у цілі габрунку. Але вкарала його божа рука таки на місці: він зранив собі руку склом і знаки крові заведи поліцію у шість інших місць, у які Мартін вломився, а пізніше на стацію, до самого злочинця, котрий шукав утечі на двірці.

Таксамо вкарала рука божа вандала, що знищив католицьку церкву в Гамілтоні, якої шкоди доходить до \$25,000. Є тим вандалом Гю Метюс, котрому 46 літ. Як він розбивав престів, щоб добутися до золотих чаш, на нього апала мрамурова фігура Христа й приторощила його під собою. У своїм зізнанню два тижні пізніше Метюс виявив, що коли залялася на нього фігура, він галав, що там йому кінець. Але якось стягнув до купи свої кости і вирачкував із церкви до сусіднього парку, де знайшла його поліція у пів-свідомім стані. У шпиталі Метюс сказав поліції, що це його автом хтось ударив. Але сумління не дало йому спокою, бо у своїм випадку добачував він руку Бога, отже по двотижневій боротьбі з собою вирішив признатися. Тимчасом судові кримінолози вже самі дослідили при помочі аналізи кількох порошків на одежі Метюса, що вони походять із знищеної церкви. Дістав Метюс три роки тюрми.

ПЧИХАЄ БЕЗ УПИНУ

Еліс Лізі з Ла Флеш, Саскачеван, пчихає без упину вже кільканадцять днів і лікарі не можуть її порадити. 19. червня пополудні вона поїхала автом на проїздку і пів години по повороті зачала пчихати. Недуга та досить сильна, бо на одну мінуту пчихнула 82 рази.

Її привезли до Мус Джо на лікарські оглядини, але ніякої пльги для неї нема. Одногоку поміч має від медицини на спання, що приводить її спочинку і сон. Дівчина ніколи не була хора на літню горячку і тайна окружає що дивну її недугу.

ВИПХАНІ ЗВІРЯТА ЯК ЗАПЛАТА ЗАЛЕГЛИХ ПОДАТКІВ

Один едмонтонський (Канада) громадянин, що мешкає в місті 25 літ і все платив правдивно свої податки, одна причина невідрадних відносин не є в-стані в останнім часі заплатити податку. Маючи понад 1,500 примірників випханих звірів і птахів, з яких частина знаходиться на виставі у міському музею, зробив він управі міста пропозицію, щоб забрала собі на власність випханих звірів за його залегли податки. Покищо міська рада ще не рішилась, чи пропозицію прийняти, чи відкинути.

ОСЬ ЩО ВОНИ ВАРТІ!

ВАРШАВА. — Польський часопис „АБЦ“ з 29 липня ц. р. містить допис під наголовком „Факти, що кричать“. У ньому вичислює такі факти: „Факт перший: повітовий староста в Дзялдові, д-р Твардовський, засуджений на кілька літ тюрми за надужиття влади й присвоєння собі публичних грошей. 2) Проти старости в Свецьку, Кравчика, ведеться прокураторське слідство за проступки, за які вже засуджено Твардовського. 3) Повітова Рада грудзьондзкого повіту ухвалила одноголосно звернути до прокуратора справу надужиття і легкодушної господарки в повітовій К.К.О. Втрати в цій касі виносять 2,000,000 злотих. Цю суму населення повіту платитиме 50 літ. 4) Проти господарки повітового виділу в Новому Місті ведеться слідство. 5) Судові і слідчі власти розпочали слідство проти старости вроцлавського повіту, Мурмила, якому закидують хабарництво, надужиття влади й брак нагляду. 6) Жінка президента апеляційного суду в Кракові, Парилевичева, перебуває у в'язниці під замітом хабарництва й вироблювання посад за гроші. 7) Президент городських судів у Варшаві, Ярузельський, подався до димісії і димісію прийнято в обставинах дуже неприємних. В домі того президента, при вулиці Маршалковській 40 у Варшаві, управлявано розпусту. Справа буде предметом судової розправи у вересні ц. р. 8) Инж. Туранд, вищий урядовець польського радія, обвинувачує поліцію в Єжворні й Констанціні, що в поліційному арешті вбила його брата“. Як на одно число, то досить.

БОЛОТЬСЯ БАРАНКОВИХ ШАПОК

ЗОЛОЧІВ (Галичина). — Брідське староство покарало кільканадцять хлопців із Поповець і Немяча грошевою карою, з заміною на арешт, за ношення баранкових шапок. Хлопці зробили відлік до окружного суду в Золочеві, одначе замість того, щоб їх увільнити, окружний суд іще збільшив їм кару. Видно, польська влада почувається дуже непевна на українських землях, коли карає навіть за ношення баранкових шапок.

ДІМ ПРОСВИТИ В ПІДКАМЕНІ

ЛЬВІВ. — Не звертаючи уваги на економічну скруту і перешкоди з боку влади, українська суспільність у Підкамені, пов. Броди, збудувала новий Дім Просвіти. Цей Дім, по місцевім осуді, є найкращим будинком у цьому місті. Будували його українці власними силами. Тепер лишається ще його викінчити з середини і передати до вжитку суспільности.

СТРАЙКИ В ГАЛИЧИНІ

СИНЕВІДСЬКО ВИЖНЕ (Галичина). — Тут вибух страйк робітників, що заняті в тартаку фірми „Малопольска Пуллка Джева“. В страйку беруть участь 670 робітників, що домагаються підвишки платеня.

УКРАЇНСЬКІ СЛОВА, А МОСКОВСЬКИЙ ЗМІСТ

МОСКВА. — У Москві відкрито виставу українського мєстєства. Вистава почалась окликми знаного москвського прислужника, з походження українця, Хвилі, який закричав: „Хай живе Сталін!“ У часі вистави українська капеля виконала „Пісню про Сталіна“, поет Рильський прочитав свій вірш, присвячений Сталінові, а кінчилася вистава тим, що поет Бажан виголосив свою поему, під наголовком „Сталін“.

ЯК ВИГЛЯДАЄ СЕЛЯНСЬКО-РОБІТНИЧИЙ „РАЙ“

МОСКВА. — Большевицька газета „Труд“ з 18. липня ц. р. поміщує скаргу вугільняних робітників у Донбасі, які скаржаться про неможливі відносини праці. Вони пишуть: „Ми стараємося працювати добре. Але до глибини душі обурені адміністрацією. Вона ставиться до нас як до худоби. Відношення керівників до працюючих брутальне і глузуюче. Без лайливого слова вони не вміють дати ніякого наказу. Обрахунок годин праці й плати заплутаний до неможливости. Адміністрація, кому хоче приписує години, а кому хоче, відписує. Гроші виплачують дуже неакуратно. Але коли вже навіть виплачують, то робітникові радості з них мало. Відкрили в нашому районі універсальну крамницю, але торгівля відбувається в такій годині, що можуть купувати тільки вищі урядовці. Тоді, коли робітників звільняють з праці, то крамниця замкнена. Кленучи все на світі, приходиться йти кілька кілометрів від мешкань, щоб купити собі кавалок хліба“. Ось так виглядає справжній большевицький „рай“.

БОРОТЬБА В ЕСПАНІЇ ЗАТЯГАЄТЬСЯ

САН СЕБАСТІАН (Еспанія). — Революційні й урядові війська зводили в околиці Сан Себастьян завзяті бої, одначе ні одні ні другі не осягнули більших побід. Революціонери готовились бомбардувати місто зі сторони моря, одначе урядові війська загрозили розстрілом 700 прихильників революції, що знаходяться у їх руках під арештом.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays. Owned by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee

Entered as Second Class Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи“: ВЕрген 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: ВЕрген 4-1016. 4-0807.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

3 Канади належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

3 ЕВРОПЕЙСЬКОГО КІТЛА

Положення в Європі є нині дуже напружене. Кожний день приносить свіжі новини про вибухи і неспокої в нутрі ріжних держав, як теж новини про ріжні політичні зударення між поодинокими державами і народами. Ці новини є такі змінливі і нераз назверх так суперечні, що здається, немовби в Європі запанував цілковитий хаос і безголов'я.

Та це виглядає так лиш назверх. Фактично ці європейські неспокої мають свої знаменито узасаднені причини і свої точно означені цілі, до яких кожний європейський нарід за час кільканацятьох останніх літ послідовно прямує. Методи і засоби, при помочі яких хотять народи досягнути свої цілі, можуть змінитися — що динни, одначе причини і цілі є майже сталі.

Взявши під увагу ці причини, європейські неспокої і тертя не будуть уже такими наївними, за які деякі американці їх уважають. Навпаки, більше наївними видаватимуться ті американці, що радять європейцям розв'язувати свої клопоти в той сам спосіб, у який вони їх розв'язали, себто створити на вір Америки „Злучені Держави Європи“. Правда, цю саму ідею проголосували колись і французький політик Бріан; одначе це це питання, чи щиро він вірив у цю ідею й чи прямиував він до того самого, до чого прямиував Вилсон і його епігони; чи може він інтерпретував цю ідею на „європейський“ лад і хотів використати її для своїх французьких цілей, створивши „Злучені Держави Європи“ зі столицею в... Парижі; щося подібне, як москалі створили свій III. Інтернаціонал зі столицею у Москві.

Європейські неспокої скорше чи пізніше мусять довести до нової війни. Проте вони містяться не в глупоті чи наївності європейських провідників, тільки в тому, що Європа є перенаселена. Справді деякі держави мають великі колоніальні резерви, одначе є і такі, що нічого не мають.

Європу замешкують нині 39 ріжних народів, що творять 37 держав. Усе населення Європи вносить близько 500 мільйонів. А ціла поверхня, вчисляючи туди й європейську Росію, вносить лиш одну п'яту більше ніж поверхня Злучених Держав Америки, без Аляски і Гаваїв. А населення Америки вносить усього 130 мільйонів. До війни територія і сирівці не грали такої великої ролі як нині. Бо до війни промисл ще був слабо розвинений у багатьох краях. Фабричні виробы цінилися дуже високо і їх можна було всюди продати та за них дістати хліб і сирівці. В промислових краях стандарт життя був навіть значно вищий ніж у хліборобських краях. Праця і техніка були тоді у великій пошані.

Нині часи змінилися. Нині інженіри промислових країв, втілюючи свій довговіковий промисловий досвід у модерні машини, виэкспортували його неабачно в чужі, назаднічкі краї. Нині кожний краї розбудовує свій власний промисл і через те бореться незалежно від промислу чужих країв. Торговля за заграницею дуже обмежилася і значно скорчилася заграницні ринки.

Враз зі скороченням заграницних ринків європейські промислові краї попали у прикре положення й у велику залежність від чужих сирівцевих та харчевих джерел. Вага територій і джерел сирівців стає тепер перед ними на цілий зріст.

Такі народи як Англія, Франція, Бельгія, Голандія, Португалія й деякі інші, хоч самі замешкують малі земельні простори, то мають величезні колоніальні простори в Африці, Азії, Америці, Австралії. Через те з економічного боку вони є незалежні від чужих країв. Одначе такі держави як Німеччина тих територій не мають. Італія здобула їх недавно, перевівши егіпську виправу. Німеччина далі робить героїчні зусилля, щоб висвободитися зовсім з наслідків програної війни й при найближчій нагоді придбати для німецького народу нові території.

Причини націоналізмів і фашизмів. Тіснота в Європі і нерівний розділ економічних багатств є якраз причиною цього європейського кипіння, незадоволення, расової ненависті, а далі всякого роду націоналізмів і фашизмів.

Так як чоловік, таксамо цілім нарід живе двоюким життям: духовим і матеріальним. Ці два життя себе взаїмно доповнюють: для здобуття матеріальних засобів потрібно певних духових цінностей. А без матеріального забезпечення не можуть розвиватися духові цінності.

Кожна нація потребує матеріального забезпечення, потребує території, сирівців, фабрик, хліба. Одначе щоб це здобути і вдержати, вона потребує відповідних духових цінностей.

Матеріальні недостачі виявляються як наслідки таких причин: а) нездарного уряду, що спинює економічний розвій краю; б) чужого наїзду, що грабить край, забираючи собі частину його витвору; в) перенаселення краю, який не може належно прокормити тих людей, що на ньому поселилися.

У першому випадку внутрішня політична диференціяція є бажаним явищем. В шляхом творення нових партій, які підходять до ріжних суспільних проблем з ріжних боків і поглядів ріжних суспільних верств, виходять на увагу причини лиха, як теж рецепти, як їм запобігати. У другім випадку внутрішнє політичне ріжничкування є небажаним явищем, бо поневоле внутрішній нарід потребує внутрішньої сили, внутрішньої консолідації й одного проводу, щоб викинути наїзника, що краде його економічне добро. Також у третьому випадку політичне ріжничкування є небажаним явищем. Коли якийсь край є перенаселений, то одинокою зарадою на лихо є придбання нових територій. В обох останніх випадках причини економічного занепаду лежать не в нутрі краю, тільки назверх, поза границями краю.

Здобути нові території є нині таксамо тяжко, як висвободитися зпід чобота якогось наїзника. Майже кожний кусок землі є вже нині записаний на якусь державу. Щоб здобути якусь нову територію, дотичний нарід мусить зводити тяжку боротьбу з іншими народами.

І ось тут починаються всякі націоналізми і фашизми. Бо коли для внутрішніх завдань якогось народу є корисна політична диференціяція, то для зверхніх потрібна політична інтеграція. Бо щоб зміритися з якимсь зверхнім противником, дотична нація мусить бути

в нутрі сконсолідована, скупчена біля одного проводу і навіяна духом єдності, расової приналежності і патріотичної готовости. А це якраз духові прикмети кожного націоналізму. Ці прикмети, щойно обложіні даними програмами, в реальнім життю можуть створити фашизм, націонал-соціалізм, і т. п. Страх перед чужими націоналізмами і фашизмами викликає подібний резонанс і в тих краях, що не планують ніяких зверхніх розрахунків. Вони з черги собі починають „фашистуватися“ і творити внутрішню силу зі страху перед зверхньою загрозою.

Це був страх за свою расу, що змусив німців і італійців скоритися під необмежений диктат Гітлера і Мусоліні, а не жорстокости фашистського, чи націонал-соціалістичного руху, як це стараються представити нам противники тих рухів. Цей страх за свою расу дуже зручно використовують також більшовики, які від свого народження тарабанять своїм горожанам про „страшну загрозу“ з боку капіталістів для їх совєтської вітчизни.

Такий є підклад європейських розрухів і неспокоїв. Страх за існування своєї раси, вслід за тим здавлювання внутрішньої політичної ріжничковости, скупчування національних сил для зверхніх розрахунків, нервова загра-

нича політика, все це явища, що по волі чи неволі значать життя європейських народів. Чи серед вище названих відносин може бути інший шлях для Європи, ніж той, яким вона йде сьогодні? Здається, що ні. Бо ні одна раса не схоче добровільно обмежувати свого матеріального рівня життя, як теж не схоче добровільно корчити числа свого населення. Також ні одна багата нація не схоче добровільно поділитися своїми економічними резервами з біднішими народами. Тому кожному незадоволеному і покривдженому народові не лишається нічого іншого, як зброїтися морально, економічно, мілітарно, щоб силою здобути право на життя. А багатим народам не лишається нічого іншого, як теж зброїтися на всі лади, щоб за всяку ціну вдержати те, що мають. Сильніший нарід пережиге, а слабший, себто той що не викресав в себе достаточної волі й охоти до боротьби, муситиме клянитися до упадку.

Правда, не треба виключати можливости, що Англія, або якась інша держава, може без війни відступити, скажім, Німеччині, дещо зі своїх територій. Одначе зробить вона це (якщо взагалі колинебудь зробить), не з гуманітарних причин, тільки зі страху, що у війні вона моглаб утратити ще більше. Сила і готовість боротися за свої права буде все й усюди рішати.

Відповідь англійських соціалістів комуністам. Англійські комуністи, за наказом з Москви, почали шукати всяким способом „єдиного фронту“ з соціалістами. Вони пішли так далеко, що заявляли про своє бажання стати членами англійської соціалістичної партії „Лейбор-Парті“. В липні „Дейшенел Кавнсіл оф Лейбор“, що складається з представників англійської соціалістичної партії, делегатів робітничої й та парламентської фракції робітничої партії, ухвалив обширну постанову про відношення до комуністів і до їх політики.

В постанові англійських соціалістів читаємо між іншим: „Невпинне змагання комуністичного Інтернаціоналу поставити революційні порядки на місцях демократичних, без огляду на ріжні традиції і відносини в поодиноких країнах, піддержало фашистський реакцію в поодиноких країнах, — на шкоду для соціалістичного і вільного професійного руху... Майже двацять років уже ведеться кампанія, щоб навернути англійський робітничий рух до комунізму. Методи були неоднакові, тактика змінювалася, але основна комуністична ціль була тасасам... Робітничий рух був комуністами оскільки як „підпора капіталістичної системи“, „Реформістичні“ методи та їх досягнення для постійного і поступового поліпшення народного життя комуністи ганьбили як просте старання помирити робітників з капіталізмом. Вживано всіх засобів на те, щоб пікопати довіря робітників до своїх вождів, на їх авторитет комуністи робили свої отруйні, наклепницькі напади. І ось із цими „реформістами“, „капіталістичними локьями“, „зрадниками“, „підпорами капіталізму“ і „соціал-фашистами“ комуністи хотять тепер спільно йти“.

Резолюція британської робітничої партії вяснює причину такого повороту політики англійських комуністів. Хоч Москва витратила на англійських комуністів великі гроші, однак ця партія має всього 7 тисяч членів. З цього приводу провід англійської соціалістичної партії зазна-

„Партія з таким малим числом членів не моглаб розвивати комуністичної діяльности в такім обсягу, як це було впродовж багатьох років, без щедрої і тайної фінансової допомоги. Загально відомо, що комуністична партія в Англії дістає значні суми на багатов тисяч фунтів зза кордону. Це є головна причина залежности комуністичної партії від комуністичного Інтернаціоналу і підстава для її безумовного послуху щодо приказів, які вона одержує з Москви. На відміну від британської трудової партії комуністична партія не виявляє вільно і без перешкод волі їх власного членства. Навпаки, вона мусить, поки існує її теперішній устрій, на будуче як і в минулости, діставати доручення не від своїх членів, але від комуністичного Інтернаціоналу. Після років напруженої і дорогої пропаганди, комуністична партія не заступає помітної частини британської громадської думки. Її спроба прихилити нарід до справи диктатури цілком не вдалася. Як можна вірити, що її прилучення до Трудової Партії або її зєднання з робітничим рухом збільшить силу робітництва? Досвід учить, що комуністична партія викликалаб тільки замшання, незгоду і розклад. Її засади, звязані з насильною революцією та з диктатурою, є цілком противні тим основам, на яких збудований найсильніший у світі робітничий рух. Ясно, як сонце, що вразі прийняття комуністичної партії або коїиб між нею та робітничим рухом був утворений єдиний фронт, комуністи дістануть більше грошей зза кордону, щоб розширити свій успіх і піддержати дальший натиск на ряди трудової партії робітничих юній. Поступ британського робітництва і усіх британських соціалістів такими засобами не буде досягнутий. Соціалізм і правдива демократія будуть здобуті тільки переконаними соціалістами і переконаними демократами... Визрана відмова екекутиви трудової партії прийняти до себе комуністів є залоручкою дальшого розвою і поступу британського соціалізму“.

„ВЕЛИКЕ МОЦАРСТВО“ У ХВОСТІ

Від якогось часу польський уряд, а за ним польські газети стали говорити про польську державу як про „велике моцарство“, себто як таку державу, що без її голосу не може бути вирішена ніяка міждержавна проблема в Європі. Було це нове становище Польщі немовби вислідом довгого й постійного змагання польських державних керманічів, що зазначилося негайно по відбудуванні польської держави. Співчував цьому змагання просто весь польський народ, що в ім'я великодержавности зносив навіть найгрубші знущання над собою з боку цього уряду, щоб тільки здобути для польської держави становище великої потуги в Європі.

Якийсь час поляки спеціально говорили, що вони вже добули це становище великої держави для Польщі. Писали це при нагоді ослаблення звязку польської держави з Францією. Казали, що їм уже надоїло ходити в хвості за Францією. Мовляв, вони вже мають доста бути хвостом у французькому орлі: тепер вони вже хочуть бути орлом. Браталися вони при тій нагоді з Москвою. Лазили в Югославію, Мадярщину, Румунію. Лазили й казали: ми мусимо наладнати краще співжиття з великою німецькою державою. Всюди пхали свого носа. Словом — велика держава.

Скільки коштувала ця гра у велике „моцарство“, покищо публично не відомо. Звісно, диктаторська держава рахунків не показує. Скількиби це не коштувало, тепер воно вже скінчилося. До Варшави власне тепер приїхав на 5-денний побут генерал Гамелен, голова французького генерального штабу. З того приводу французькі газети розписуються про відновлення французько-польського військового союзу. З французького боку в цьому нічого дивного: французи все стояли на такому становищі. Не так воно з польського. Власне тепер ті самі польські газети, що недавно говорили про потребу Польщі грати самостійну роллю, про кінець ходження в хвості Франції, розписуються широко про вічну твердість польсько-французького військового союзу.

Що значить польсько-французький військовий союз, відомо. Французько-польський поюз це спілка лиса з львом, у якій, як звісно, рішає інтерес не лиса, але інтерес льва. Твердий польсько-французький військовий союз значить, що роллю великої держави в Європі має далі грати Франція, а Польща далі має ходити в її хвості. Він значить, що Польща перестала бути великодержавою.

А. Осендовський.

ПЯНИЙ ТИГР

Мене вислали розслідити „чорний котел“, себто кітліну між ріками Сучан і Тудаго, де є копальні вугля. В оселі, недалеко одної копальні я пізнав старого, веселого козака Когутяка. В хвилях вільних від роботи я їздив з ним на полювання.

Коли інженіри копальні вчули, що моїм товаришем на полюваннях є Когутяк, розсміялися. Один інженір сказав: — Когутяк? Пяний тигр! Ліпшого товариша на полювання й погадати собі годі. То добрий мисливий. Стріляє, як ніхто в цих сторонах. Знає кождо закутину нашої тайги.

Я вже відходив, тож не мав часу спитати, чому той Когутяк дістав таке чудне іменіще „п'яний тигр“.

Разом з Когутяком я зробив пару прогулок на бажанті. Таке, лиш стріляй і збирай, скоро мені навчилось. Мене скортіло заполювати на дики, це нещастя кукурудзяних лавів.

На Сучані полювання на дики не конче безпечне, бо полювати треба в густих дубових кушах і високій траві, що сгає до ramen досоролого мужчини. В тій гуші дики обжиряються жолуддям і бужуцям, а чомужітвізодяж оговіні і ноцями виходять на ку-

курудзяні поля, страшно руйнуючи їх. Когутяк розказував мені про пригоди мисливий, що полювали на дики. Ті пригоди не дуже були веселі, бо одному мисливому ранений одиначь розпоров череву, другому клеваком віддер від кості цілу літку.

Я перебив потік його кріпавих повістей питанням: — Ліпше скажіть мені, чому вас звать п'яним тигром? Козак усміхнувся, з легковаженням кивнувши головою. — От пуста людська балаканина. Шкода розказувати.

— Шкода вам часу? — питаю. — Маєте яку іншу, пильнішу роботу? — Е! — сказав голосом невдоволення. — Трафиться раз якась смішна пригода і люди зараз причеплять якась іменіще. Воно прилипне і воно до смерти держиться чоловіка. Згодом люди його батьківське іменіще забудуть.

— Якак же була пригода? Мабуть не прикра, коли самі кажете, що смішна. Когутяк став розказувати. — То було, пане так... До сучанських копальнь приїхав губернатор з Владивостока. До залізничної станції до нас їхав ківми. Мене вислали ескортувати його кінно. Коли

ми приїхали на станцію, генерал на прощання дав мені золоту десять-рублівку. Хіба знаєте, що кождий порядний і здоровий козак, маючи в кишені десять рублів, мусить трохи погуляти. Я погуляв трохи на залізничній стації в буфеті.

— Рано сиджу на коні і їду домів, сфєжкою здовж залізничного тору. В моїй голові так давонило, такий був гук і ломіт, що я все думав про бій десь недалеко при участі артилерії. Я тоді був страшно п'яний, страшно!

Щоби я не поцілив, мені трафилося хіба ще тоді, коли я був малим хлопчиною і що лиш вчився стріляти. Тепер я погадав собі, що то горівка стрясла мою рукою. Я знов випалив і знов сховався за корч. Я знав, що тепер добре цілять, та всетаки потерпав, що мое око ще заморочене горівкою.

Я аж по кількох мінутах підвівся, та в ту же мить зараз назад присів за корчем. Тигр все ще стояв на насипі і глядів десь вниз. Я знов стріляв і знов сховався.

— Що буде, то буде, тепер сам вже не покажуся йому, — погадав я. — Буду лежати тут хоч би цілу годину. Як доконче напасіва на мене, то нехай приїде сюди... Може то характерник, якого не бере куля? Таки були між давними козаками, такі може тепер є між тиграми... Як приїде до мене, то привитаю його четвертою кулею і додам ножем!

Кожли я пригадав собі, що я п'яний, та що через те може не лиш мое око не певне, а й рука може не конче добре заїде ножем, то я став бажати собі, щоби той тигр відійшов, бо мої п'яні очі і ще більше п'яна рука не дадуть собі з ним ради, не зроблять йому ніякої шкоди.

Нехай іде до чорта, бо ще справді готов зісти мене! — подумав я. — Щоби тигрові навчилось дождити мене, я в тих ку-

щах лежав майже годину. Вирисовав зза куша обережно голову. На насипі тигра вже нема!

— Я ждав ще пару мінут. Коли таки не показався, я вийшов з кушів і держачи кріс, готовий до стрілу, підходжу до залізничного тору... Знаєте пане, що я побачив? — Четвертого тигра! — кажу, сміючися.

— Три тигри на купі, вбїті моїми кулями! — відповів козак. — Три тигри! Самиця і два самці. Ось за те, пане звать мене тигром, ще й п'яним.

Шкіри я продав у Владивостоці за 600 рублів. Коли губернатор довідався про мою пригоду, прислав мені премію... 25 рублів. Я знов гуляв і був п'яний, та на тигрів по п'яному вже не попов. Зате сам став „п'яним тигром“. Пуста баська балаканина. Все якісь насмішки і жарти...

Репортаж. Редактор: Що значить ця замітка: „Репортаж півофіційний“? Репортер: Пані Гібсон не хотіла говорити, отже я одержав пояснення від її чоловіка.

Сила реклами. — Пане директоре! Тішуся дуже, що у вашій донечці я знайшов свою будущу жінку. — Не штука знайти! Даю чейже сто тисяч знахідного.

3 УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

КЛІВЛЕНД, ОГАЙО.

Нова розкладова спроба.

Українське громадянство мало нагоду вже втретє читати "Січовий Клич", новий часопис, що недавно зачав виходити. Треба зазначити, що нема українця, що не радів би, коли бачити, що наша преса росте, могутніє й поширює свої здорові ключі між найширші верстви української нації. Але з другої сторони нема свідомого, чесного й патріотичного українця, щоб йому не паленіло лице від сорому, коли тими новими часописами є такі, що замість ширити здорові ключі й ідеї — ширять наклепи на таких громадських діячів, що вкладають свій труд і своє знання у громадське українське життя, що чесно служать рідній справі. А "Січовий Клич" повний таких наклепів. Що гірше. Він перший в Америці починає ширити між молоддю по англійськи ріжні закиди на найбільше заслужені організації й їх провідників, що не є ніякими закидами, а наклепами. Річ ясна, що така робота може мати тільки один вислід: може знеохотити до народної праці й ті, такі нечисленні гурти тут родженої молоді, що тепер працює і є віддана українській справі.

Ми знаємо, як наші вороги старяться розбити єдність української нації, представляючи в найгіршому світлі ті українські угруповання, що мають вплив і попертя найширших мас; як вони засивають недовіра до провідників тих угруповань і поширюють ріжні сумніви щодо доцільності їх праці та розписуються про їхне грошелоубство й марнотравство, щоб тільки ослабити жертвенність українського громадянства. Чи ж те саме не роблять редактори й спомогачі "Січового Клича"? Є тільки одна ріжниця між зверхніми ворогами й гуртом, що купчиться коло "Січового Клича", а саме: наше громадянство знає, хто є ворог і йому не вірити; а редактори "Січового Клича" зачисляють себе навіть до 100% "націоналістів". Однак яку працю дають вони українській справі? Що робить "Січовий Клич", як не розбиває української еміграції на ще менші партії, хоч наша еміграція вже й так розбита на безчисленні групи? І коли це діється? В той час, коли вже було слідно здоровий прояв цілої нашої еміграції до об'єднання, якогось наглядним доказом були: Перший Конгрес Українських Націоналістів Америки, Державницька Маніфестація в Нью Йорку, в якій взяло участь звиш 500 національних товариств, та протестаційні віча проти Польщі в зв'язку з варшавським процесом, що були влаштувані майже по всіх місцевостях Америки, де тільки живуть українці. Ще не

встиг закріпитися дух об'єднання, аж тут "Січовий Клич" починає розкладову роботу й заводиться хаос у наше громадське життя.

А далі: чи ж найбільшими ворогами не вважає "Січовий Клич" ті українські угруповання в Америці та їх провідників, що найбільше вложили праці в розвій українського громадського життя, що далі продовжують свою корисну роботу і за це мають пошану й попертя найширших кругів еміграції? Чи є в "Січовому Кличі" статті, звернені проти наших дійсних ворогів, проти большевиків, проти ляхів та проти інших наших окупантів? Ні! Таких статей там нема. Видно, поборювати наших ворогів не є ціллю "Січового Клича". Вони мають свою власну ціль, для якої вже навіть знайшли союзників. Ми вже читали в большевицьких "У. Вістях" та в "Народній Волі" признання для них. Як бачимо, свій свого скоро пізнає...

"Січовий Клич" старється ріжними наклепами і сплетнями засіяти сумніви в душах тих патріотів-українців, що стало допомагати визвольній боротьбі й іншим народним цілям. Та даремна їх праця! Не доконали цього наші зверхні вороги, хоч як цього бажали; не доконали наші червоні перевертні й радикали, не вдається ця штука й нашим "патріотам" з "Січового Клича". Ми одно могли б запитати: Скільки то ті "безчисленні" сотні Чорноморської Січі, з цілої Америки, Канади й "Далекого Сходу", про які вихваляється команда О. Ч. С., зложили чи збрали жертв на визвольну боротьбу й на інші народні добрі цілі впродовж свого десятилітнього існування? Чи багато хто читав про їхні датки в наших часописах? Як принаймше дуже, дуже рідко мав нагоду коли бачити, щоб чорноморці вислали гроші на народні цілі. Чи такі люди мають право говорити щонебудь про жертвенність і кидати болотом на ті організації й на тих людей, що цілий свій час і свою енергію присвячують на це, щоб тільки допомогти рідному краю?

В третім числі "Січового Клича" поміщено знимку Степана Бандери між лайками і наклепами. Яка це страшна й непростима зневага для того заслуженого революціонера, що перейшов тортури польських посіпак і суддів! — Як можна було між тими наклепами містити знимку Бандери, одного з найкращих провідників О. У. Н. на Західніх Українських Землях? "Січовий Клич" видно має якусь у тім ціль і він виконує свої завдання. Та український загал уже добре свідомий, щоб не визнався на цій новій спробі розложити наше народне життя в Америці. **Іван Попович.**

201 НАЙПОПУЛЯРНІШИХ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ ПІСЕНЬ, ЗІБРАНИХ В ОДНІЙ ГАРНО ОПРАВЛЕНІЙ КНИЖЦІ.

Всі ті пісні уложили на фортеп'я наші славні музиканти: Д. Січинський і С. Людкевич. Кожна пісня має мелодію у верхнім голосі, отже всі 201 пісень можна співати або грати на якімнебудь інструменті.

Всюди і при кожній нагоді, вдома, в товаристві, в клубі, в школі, на концертах і при всяких виступах грайте й співайте ті зібрані й видрукувані у цій книжці пісні.

Ціна лише \$2.00, себто одного цента за одну пісню.

Замовляйте ще сьогодні у книгарні "Свободи":

"СВОБОДА," 81-83 GRAND ST. (P. O. BOX 346), JERSEY CITY, N. J.

ВСІ ДРУКАРСЬКІ РОБОТИ ДЛЯ ВІДДІЛІВ У. НАРОДНОГО СОЮЗА ЗАМОВЛЯЙТЕ ---

В ДРУКАРНІ „СВОБОДИ“
81-83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ГОРОЖАНСТВО ТА ДЕПОРТАЦІЯ.

(Шеста стаття про натуралізацію та горожанство).

Імігрантові часто відмовляють працю через те, що він чужинець. Основно це поважна некорист для чужинця в порівнянні до ситизена. Ніякого ситизена не можуть депортувати зі Злучених Держав, але чужинця можуть виселити з краю, якщо його присутність вважається противною інтересам суспільності. Найвищий суд Злуч. Держав відносить депортації видав таке рішення: "Виключення або виселення чужинців, чи певну класу тихже, абсолютно або на певних умовах, у часі війни чи миру, це діичне та незмінне право кожної суверенної нації, необхідне для свого забезпечення, незалежності та добробуту".

Примірний чужинець не має причини побоюватися депортації. Більшість чужинців, депортованих зі Злучених Держав, це люди, котрі поповнили поважні злочини. Однак часто буває, що негорожанинові грозить депортація, хоч він не допустився ніякого злочину та жив тут довгі роки.

Справа 52-літнього чужинця, котрий прожив у цім краю 35 років, послужить за картину в тому напрямку. Два роки тому цей чоловік поїхав на Різдянів Свята до своїх кривних у Канаді. Зараз по повероті занедауж та опинився у стейтовій лікарні для умов хворих. Згідно з законом, поверот з візиту до Канади це дата "останнього приїзду". Тому, що він стався тятаром громади до "п'ять років від дати останнього приїзду" та з причин, що існували перед приїздом, його тепер засудили на депортацію.

Таких випадків є багато. Чоловіків розлучують від жінок та дітей, розєднують родини через приписи закону, котрий наказує іміграційним урядовцям, часто проти їх краєдого осуду, депортувати "залежних від публичного вдержання". Цей закон тепер є обовязковий. Навіть президент Злучених Держав не може мішатися до справи.

Інший подібний випадок це справа імігранта, котрий прожив у Злучених Державах одинадцять років, а належав до комуністичної партії. Тому, що всі чужинці-комуністи підлягають депортації, його засудили на депортацію. Ця заборона проти чужинців комуністів колись відносилась до членів певних радикальних юній, мовляв, приналежних до третього, інтернаціоналу.

Конгрес може будьколи змінити приписи депортації. За одним проектом, тепер на обрадах конгресу, мали би депортувати будькотрого чужинця за найменший крадіж, або за два переступства. Треба пам'ятати, що деякі стейти вважають переступством нарушення приписів про переїзд. Час від часу чуємо про домагання в конгресі депортувати безробітних чужинців, як теж тих, що одержують допомогу, або тих, котрі ширять політичну чи громадську теорію, вважану небезпечною. Кілька внесків у конгресі пропонують депортувати всіх чужинців зі Злучених Держав. Такі пропозиції явно противляються справедливості, здоровому розсудкові та найкращим інтересам краю, та мало хто думає, що над ними будуть поважно застановлятися.

Вірно, що американські традиції терпимости та справедливости будуть пошановані. Нема причини для примірного чужинця журитись можливою депортацією. Однак треба мати на увазі, що чужинець таки не має тут заперення. Щось може скоїтись та спричинити його депортацію. Можливість депортації зовсім ліквідується з хвилею набуття повного горожанства Злучених Держав.

ФЛІС.

BARGAINS FROM OUR BOOKSHOP

Would you pay a penny for a song? How many Ukrainian songs do you know? Does your club like to get together and sing folk songs? Do you sing, play the piano or violin? Then purchase a copy of the attractively bound book

201 UKRAINIAN FOLK SONGS FOR \$2.00

(a penny for each song) It contains the most popular Ukrainian melodies, with Ukrainian and English titles, music, words and verses. Order today from the Svoboda Bookshop, 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

P. S. If you already have a copy, consider giving this book as a gift to some lover of Ukrainian music.

ЧИТАЙТЕ ПЕРЛИ ТВОРЧОСТИ ІВАНА ФРАНКА

КНИГАРНЯ „СВОБОДИ“ ДАЄ СПЕЦІАЛЬНУ ОФЕРТУ НА КНИЖКИ ІВАНА ФРАНКА 8 КНИЖОК ЗА \$2.50

1. Захар Беркут, образ громадського життя.
2. Абу Касимові капці, арабська казка.
3. Батьківщина й інші оповідання.
4. Вибір поезій Івана Франка і короткий начерк його життя.
5. Для домашнього огнища, повість.
6. Лис Микита.
7. Молода Україна.
8. Як пан собі біді шукав.

Вишліть мені ордер на суму \$2.50 іще сьогодні й одержите повиші 8 книжок відвотроною поштою. Колиб іще ви хотіли мати найкращий твір Івана Франка, "Мойсей", то вишліть \$2.75. — Замовлення треба слати на адресу:

"СВОБОДА," 81-83 GRAND ST. (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

ЩО ВИ ЗНАЄТЕ ПРО ЛЕМКІВЩИНУ?

Коли хтось питається Вас про Лемківщину, чи можете дати вдовольніючі відповіді? Що діється тепер на Лемківщині? Відповіді на ці питання знайдете в новій книжці

ІЛЮСТРОВАНА ІСТОРІЯ ЛЕМКІВЩИНИ

написав Юліян Тарнович 284 сторін — 100 ілюстрацій. — Ціна \$1.00.

Заомвляйте в книгарні "СВОБОДИ," 81-83 GRAND STREET (BOX 346), JERSEY CITY, N. J.

НОВІ КНИЖКИ

Ing. Dr. EDUARD REICH: — DIE TSCHESOSLOWAKISCHE LANDWIRTSCHAFT. Berlin. Verlagbuchhandlung P. Parey. 1935; in 4°, 312 S., Fr. 13.20 RM.

У своїй книзі шановний автор подрібно розглядає всі питання сільського господарства в Чехословаччині, починаючи від природних та господарських умов виробництва та кінчаючи даними щодо розвитку сільського господарства в Чехословаччині та вартості його продуктів виробництва у повенний період.

У відділі про природні господарські виробництва автор говорить відносно розділення в республіці земельної власности та подрібно торкається наслідків земельної реформи в країні.

Автор наводить далі дуже цікаві порівнюючі дані відносно цін на сільсько-господарські та промислові вироби. Він міркує далі відносно сільського населення, про хатне виробництво в сільському господарстві, про переселення та його значіння для сільського господарства та відносно робітничого питання в сільському господарстві. Автор зупиняється далі на приватних господарських організаціях, що ведуть сільське господарство в ріжних системах виужиткування землі в Чехословацькій Республіці; подрібно трактує ріжні ростины, що їх культивується в сільському господарстві Чехословаччини; оцінює їх значіння та вказує шляхи для проведення бажаної політики для продукції окремих продуктів землі для будуччини. Автор міркує окремо щодо скотарства в сільсько-господарській промисловості. Він уважно досліджує дані, що дозволяють судити про існування чи відсутність конкуренції в сільськк господарстві між заходом та сходом республіки, причому рішучо приходить до висновку, що ці дві частини республіки не конкурують між собою в царині продукції та збуту, але майже в усіх галузях економічного життя взаємно доповнюють одна одну.

Спеціальний розділ присвячує автор основам сільського господарства в Чехословаччині, між якими головне місце займає сільсько-господарська освіта. Це останнє питання автор виконав надзвичайно ретельно та майже з любов'ю. Слід відмітити, що наслідки, які осягнула Чехословаччина в царині сільсько-господарської освіти, дійсно заслуговують на увагу: вони йдуть далеко попереду того, що можна ствердити в цій царині в інших високо культурних країнах. Автор підкреслює також поважні успіхи, що їх осягнула чехословацька сільсько-господарська кооперація; міркує відносно її великанської ролі в справі розвитку сільського господарства республіки та наводить дані, що свідчать про швидкий зріст ріжних видів сільсько-господарської кооперації в Чехословаччині за час останніх 20 років.

Розглядана нами книга уявляє з себе трохи скорочену капітальну працю тогочасного автора, що була недавно видана чотирма мовами під загальковом: "ZAKLADY ORGANISACE ZEMELSTVI CESKOSLOVENSKE REPUBLIKY", PRANA, 1934, S.800,90 Kc.

Однак згадані скорочення не торкаються обсягу сутніх відділів книги, лиш уявляють із себе наслідок змагання сконцентрувати у німецьккм виданню все найважніше для швидкої орієнтації та складення собі ясного поняття про предмет у найкоротшіх термінах.

Розглянена нами книга д-ра Райха заслугує на поважну увагу всіх тих, що цікавляться сільським господарством, якого розвиток зробив великі успіхи в Чехословаччині. Побажаємож ширю й широкого розповсюдження.

Проф. С. Бородавський.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

НАША МОЛОДЬ — НАШЕ ЖИТТЯ.

Мама виїхала з сином Джаном і донечкою Мерою до ліса на пікнік. Коли Джан відбіг від мами в ліс, нагло надбіг великий бик і пришилпив Джана рогами до землі. Мері: "Мамо, мамо, Джана корова поколола. Мама: "Мері, знай, що це не корова, тільки бик, про якого говориться "він", а не "вона". Сідай тут, я тобі дам лекцію з зоології".

Всякий зрозуміє, що в критичний моменті, коли загрожене життя, треба ратувати життя, а не бавитися в дрібничковість. Нема часу на грамматику і зоологію, коли життя зависло на рогах. Народне життя української іміграції зближається до критичного часу. Цвинтарі заповнюються, а лави народних працівників ріднуть. Існування народних інституцій, церков і організацій загрожене, коли опорожнені місця не будуть виповнені новими молодими силами.

Ті молоді сили мусять бути вишколені з нашої достояючої молоді. В розумінню коначности вишколення нашої молоді на народніх працівників, які мають переняти набагання довголітньої праці старших імігрантів, основано в 1933 р. "Лігу Української Молоді Північної Америки", яка відбуває свої конгреси кожного року в ціли вироблювання плівняй праці на народній ниві. Нема часу бавитися в партійну чи релігійну дрібничковість, коли загрожене само життя.

Сьогорічний конгрес відбується в Філадельфії, Па.; в днях 5, 6. і 7. вересня в готелю "Сілвенія". Самозрозумілим обовязком родичів і провідників по місяцях є зорганізувати молодь і вислати на цей конгрес делегатів, які після обміни думок і перерання нових ідей будуть у країній змозі працювати на місяцях. По інформації писати до:

Miss Stephanie Monasterska, 2347 Fairmount Ave., Phila., Pa.

В тім самім часі і в тім самім готелю відбудеться конгрес Т-ва Укр. Професіоналістів. По інформації писати до:

Mr. Roman I. Smook, 2006 W. Chicago Ave., Chicago, Ill. AC.

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ.

В місячній звіті-годовому рекордового секретаря У. Н. С. за липень 1936, ч. 189 "Свободи" зайшла помилка, що отрим-прогустється в рубриці: Члени прийняті наново, має бути:

В. 5. Олійник Проць.
В. 9. Кормаш Микола, Кормаш Тежля, Пелех Іван, Пелех Анна, Бобеляк Іван.

Головна канцелярія У.Н.С.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Пр. св. Писафата, від. 217, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячний збори відбудуться у вівторок, 18. серпня, в годині 7:30 вечір тогоч, в галі де збираю. Присутність кожного члена є коначна, бо маємо важні справи до вирішення. Просимо тих членів, котрі звикли платити своїй розмет поза зборами, або дітьми присилати на збори або до секр., пам'ятати, що самі члени мають приходити на збори. Довгуючі члени мають коначно старатися вирішати своїй ови цього місяця, або будуть суспендовані. Братська каса більше за нікого не буде висилати розмету. — Мих. Бінашевський, пр.; Т. Герула, кас.; А. Іванів, секр.

ПОДОРЖ ДО СТАРОГО КРАЮ

новими, поспішними, модерними моторованими

ПІСУДСКІ І БАТОРИ

Найближчі відділви з Нью Йорку 22 серпня, 10 і 15 вересня

Ліше туристична і третя клася. Голосіться до місцевих агентів або до:

GDYNIA-AMERICA LINE, 32 PEARL ST., NEW YORK, N. Y.

ДО КРАЮ РОШІ

ПЕРЕСИЛАЄМО В ДОЛЯРАХ І ТЕЛЕГРАФІЧНО ДО ВСІХ ЧАСТЕЙ СВІТА, СКОРО І ДЕШЕВО.

- Продаємо шифарти на всі лінії до краю і з краю до Америки.
- Полагоджуємо всі краєві справи дешево і після прав краєвц.
- Продаємо і вишлюємо доми і фарми і полагоджуємо всі тутешні справи реальностей.
- В кожній справі просимо кожного Українця в Америці удаватися в повидних справах до свого українського бюра котрого властителем від 20 літ є Антін Пашук. Адреса така:

ANTHONY D. PASHUCK
322 N. 8th Street Philadelphia, Pa.

ЗАПОВІТ.
Що це у вас за чортівський гармідер?
— Мої доньки грають на фортеп'яні, що його записала покійна тітка в заповіті.
— А не могли ви уневажнити заповіту?

НА МАГНЕТНОМУ ОСТРОВІ.

Острів Борнгольм на Баальтському морі, що належить до Данії, є великий коло 3,000 квадратних миль, а має коло 40,000 населення. Це гористий острів, та гори ті тим цікаві, що складаються з магнетної руди, що відома на світовому ринку як найліпша залізна руда.

Головне місто Ренне має коло 11,000 населення. Найбільші будинки там це університет і арсенал. Борнгольм є вигідною стратегічною точкою проти Німеччини: загрожує всьому побережжю від острова Рігена (Руяна) аж до польського кордону.

Крім міста Ренне острів не має значніших містечок або сіл. По всьому острові розсіяні хутори та церкви. Перші поселення прийшли на острів Борнгольм мабуть із Швеції ще в передісторичних часах, а в перших століттях пішли за ними першими поселенцями ще нові й нові.

Колиж бачимо, які вони поворотні при будові кораблів, коли бачимо, як уже змалечку вміють боротися з хуртовиною та вітром, коли бачимо їх холоднокровність і сміливість, можемо їх спокійно порівняти із старинними Вікінгами.

Борнгольці дуже гостинні. Кожного, навіть незнамого чужинця приймають щиро, коли не погордять простим нічлігом і „сирекалем“ (себто селідцем і кашею, вареною на молочі або пиві) і збанком горівки.

На Борнгольмі є велитенські скелі-каменюки, що їх нанесли сюди ледняки ще в часах ледяної доби, є печери глибоко вріті у гранітні скелі, скельні піраміди, цілі поля ріні. Велитенські могили говорять, що жили тут люди в кам'яній, бронзовій та залізній добі.

Задержалися тут давні на родні звичаї. Так напр. на похорон запрошують кожного, хто є недалеко. У великій кімнаті стоять два столи: південний та північний. При південному сидять жінки, а народна жалібна ноша додає їм дуже святочного вигляду.

говорять мовою герман. Мова борнгольців узагалі дуже різниться від шведської та данської мови. Поправді це самостійний діалект, а літературною мовою вважається данська мова. На Борнгольмі не знають ніяких забав. Селяни скорочують собі час так, що взаімно відвідуються і сумними або веселими торжествами. Зовсім відірваний від світа є острів Борнгольм довгі місяці в зими, коли лід не дозволяє причалити кораблям.

Потім кожний мастить собі хліб маслом і п'є „сип“ (горівка: значить збанок горівки). Опіся ідять багато ріжних страв, бо, борнгольці відомі зтого, що люблять добре з'їсти.

При їдженню випивають багато горівки. Всі пють. Старі й молоді, не жінка, що кормить дитину, а що не допе, дає немовлятку. Бачила таку сцену німецька подорожниця Вальда Кац, а коли звернула увагу на шкідливість алкоголю, підвівся височезний старець, із білим волоссям, і сказав: „Колиб мені були не давали горівки замолоду, я давно вже лежав би в гробі!“

Все життя на Борнгольмі йде віддавна утертими шляхами, якими жило багато поколінь. При ріжних торжествах сидять селяни довгими рядами, а священник на почесному місці.

Малюк хитрун. Мама: Коли обмиєш собі лице, дам тобі цукорок, а як обмиєш собі за вухами, дістанеш два.

Сніок: Мамуню, а можеб я цілий скупався? Вуйко. — Правда, вуйку, що ви не жонаті? — Ні, синку! — То, хтож вам каже, чого ви не повині робити?

Священик говорить над гробом прощальну промову. — Всі знаєте, чому його несподівана смерть є незвичайно трагічна. Отже він лишив молоду, ледви 34-літню жінку... На те відзивається молода вдовичка зпоза чорного серпанку: — Перепрошую, 30-літню.

Ревматизм здержаний упродовж 48 годин. Новий лік нюрського лікаря приносить щастя тисячам. — Прогляне ревматичну докучливість зо спину, з суглобів і з м'язів.

Отрути у вашій крові спричинюють ревматичні болі, задержливість та нахульність і не дають вам свободно рухатися без докучливих болів. Щоби полегшити свої страждання, ви мусите увільнити свою кров від отруті! Ця докторова нова медицина робить це швидко. Не має в собі аурману — безпечна для молодих і старих; не чинить небезпеки серцю.

Свобода. ВАШИМ РІДНИМ У СОЮЗІ СОВЕТСЬКИХ СОЦІАЛІСТИЧНИХ РЕСПУБЛІК ВИСИЛАЄ ОДЕЖУ, ВЗУТТЯ, ХАРЧІ І ТАКЕ ІНШЕ PRODUCTS MERCHANDIZING CORP., 48 DELANCEY STREET, NEW YORK, N. Y. TELEPHONE: ORCHARD 4-2565.

НАША ЗАСАДА. Наша засада щодо особистої услуги є строга. Ми трактуємо всіх однаково, без уваги на ціну, яку родина хоче заплатити. Особисту услугу і заінтересування даємо радо кождому, хто до нас зголоситься.

МАМА. Коли обмиєш собі лице, дам тобі цукорок, а як обмиєш собі за вухами, дістанеш два. Сніок: Мамуню, а можеб я цілий скупався? Вуйко. — Правда, вуйку, що ви не жонаті? — Ні, синку! — То, хтож вам каже, чого ви не повині робити?

МАМА. Коли обмиєш собі лице, дам тобі цукорок, а як обмиєш собі за вухами, дістанеш два. Сніок: Мамуню, а можеб я цілий скупався? Вуйко. — Правда, вуйку, що ви не жонаті? — Ні, синку! — То, хтож вам каже, чого ви не повині робити?

МАМА. Коли обмиєш собі лице, дам тобі цукорок, а як обмиєш собі за вухами, дістанеш два. Сніок: Мамуню, а можеб я цілий скупався? Вуйко. — Правда, вуйку, що ви не жонаті? — Ні, синку! — То, хтож вам каже, чого ви не повині робити?

НА УКРАЇНУ ЗА МЕНЕ НІЖ 7 ДНІВ QUEEN MARY. Відпливає з Нью-Йорку через Шербург: 26. серп., 9. і 23 верес. 7. жовтня BERENGARIA AQUITANIA 12. вересня, 1. жовтня, 2. і 17. вересня. А також модерні моторові кораблі через Гавр BRITANNIC GEORGIC 22. серп., 19 верес. 5. верес., 3. жовт. По ближчі інформації вдавайтесь до місцевого агента або до GUNARD WHITE STAR 25 BROADWAY, NEW YORK, N. Y.

ШИФКАРТИ. на найбільшій та найшвидшій кораблі на всі прогулянки і то до всіх країв. Виробляємо всі документи, потрібні до покорення — паспорт, візи, пермити, візові листи, і тому інші пасажирські документи. ДОЛЖИ послити до всіх країв ПОСЛІШНО І ТЕЛЕГРАФІЧНО і виплати на останній вечір під повною гарантією ПОМАГАЄМО невеличкім легальнізам відповідно до нових законів. ПОДАГОДЖУЄМО СТАРОКРАЄВІ СПРАВИ відповідно до теперішніх обов'язкових законів в краю. Контракти, повноваження, акти даровани, довільні скріпки і всі інші документи. Продаємо ДОМИ та ріжні бізнеси дуже приступніми цінами. Голосіться у всіх справах до нашого НОТАРІАЛЬНОГО БЮРО по совісі пораді та ретельну обслугову.

ВАШИМ РІДНИМ У СОЮЗІ СОВЕТСЬКИХ СОЦІАЛІСТИЧНИХ РЕСПУБЛІК ВИСИЛАЄ ОДЕЖУ, ВЗУТТЯ, ХАРЧІ І ТАКЕ ІНШЕ PRODUCTS MERCHANDIZING CORP., 48 DELANCEY STREET, NEW YORK, N. Y. TELEPHONE: ORCHARD 4-2565.

STEPHEN J. JEWUSIAK & SON FUNERAL DIRECTORS 17 Morris St., Jersey City 34 E. 25 St., Bayonne Phone: Bergen 4-5949 Bayonne 3-0540

НАД ГРОБОМ. Священик говорить над гробом прощальну промову. — Всі знаєте, чому його несподівана смерть є незвичайно трагічна. Отже він лишив молоду, ледви 34-літню жінку... На те відзивається молода вдовичка зпоза чорного серпанку: — Перепрошую, 30-літню.

СИН ПИСЬМЕННИКА, СТЕФАНІКА ЗАПИСАВСЯ ДО АЛБЕРТА КАЛЕДЖ. До Алберта Каледж в Едмонтоні вписався недавно Юрко Стефанік, син письменника В. Стефаніка зі Снятинщини, що перед кількома тижнями прибув до Канади з Західної України. Ю. Стефанік ще 25-літній, високого росту, дійсно „шість-столовий“ юнак, що покінчив право у львівському університеті. До Едмонтону прибув п. Стефанік 18. червня, спроваджений сюди своїм кривником В. Мельничуком, секційним робітником. Замащав він покищо в Алберта Каледж, де доучується англійської мови і де, як заявив репортерам англійських часописів, має перебути до літа 1937 р. У вересні 1937 задумує п. Стефанік записатися до албертського університету і студувати там канадійське право. П. Стефанік на питання англійських репортерів відповів їм доброю англійською мовою, що Канада, на його думку, то вільний край і він дуже вдоволений, що прийняв сюди та сподівається, що і міграційні влади дозволять йому по скінченню студій в албертському університеті пошлються у Канаді й стати „новим канадійцем“.

УВАГА ДЛЯ ТИХ, що терплять на тій недугі, як дикування, ревматизм, хвороба ситого Валентого, абдопалачка, і гей фівер. Хто з тих недуг не може відкупитися, хай не тратьте надії. Просимо прийти до нас, або написати до нас, а ми вас добре і безплатно порадимо, як позбутися терпіння. J. ILYIA, 522 East 6th St., New York City. Урядові год. прийняття від 8 до 12 рану.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР 321 E. 18th STREET, between 1st and 2nd Avenues, NEW YORK, N. Y. Tel. GRAMERCY 5-2410. Урядові години: рану від 10 до 12 вечір від 6 до 8, а в неділі рану від 10 до 12.

Д-Р МИХАЙЛО ЯНКОВИЧ УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР-ХІРУРГ Урядові години: Від 1-3 пополудні і від 6-8 вечір. В неділі згідно з умовою, 718 SO. 17th ST., NEWARK, N. J. (near Springfield Avenue) Tel. Essex 3-4468.

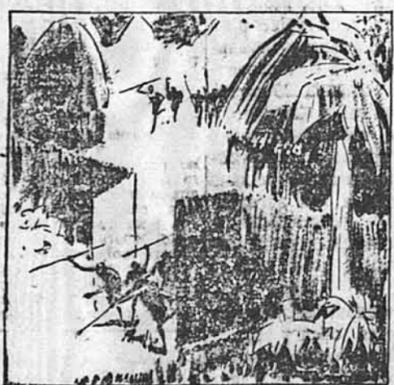
БОЛІ НІГ. Раня на ногах, опухлі ноги, набряклі жиді, болячі ноги, флебіти (запалення жиді), напухлі або болячі коліна чи кісточки і ревматичні ноги успішно лікуємо новими європейськими методами без операції. Офісові години: щоденно від 2 до 6, в понеділки і четверги від 2 до 8. ГОВОРИМО ПО УКРАЇНСЬКИ. L. A. VENLA, ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СПЕЦІАЛІСТ 28 W. 89 St., New York City.

ПЕТРО ЯРЕМА УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК ЗАПИСАЄСЯ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ 129 E. 7th STREET, NEW YORK, N. Y. Tel. Orchard 4-2568. BRANCH OFFICE & CHAPEL: 707 PROSPECT AVENUE (cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y. Tel. Ludlow 4-2568.

СВІЯ ДО СВОГО! Одинокий український погребник в околиці Перт Амбой і Картерет, Н. Дж. SAMUEL P. KANAI, 433 STATE ST., cor. WASHINGTON PERTH AMBOY, N. J. Телефон: P. A. 4-4646. Чесна обслуга. — Умирновані, діти.

ГРІМ УДАРИВ У ВІДДІЛ ВОЯКІВ. В Югославії, в пограничній місцевості Новосело, де останніми днями перейшла буря з громами, грім ударив у відділ війська, що машировало. Провідник відділу, майор, згинув на місці. Багато вояків було поражених.

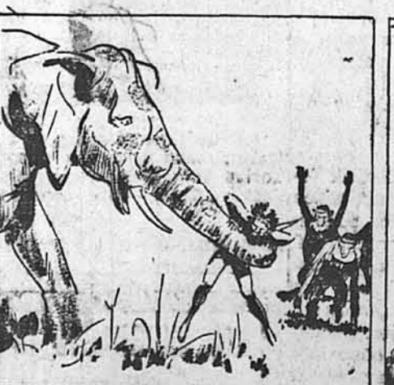
БЛИЗНЯТА ТАРЗАНА.

Зі всіх сторін збігалися до втікачів узброєні канибали. Одиноким місцем, через яке вони могли рятуватися, була така брама. Одначе вони не могли її відчинити. З розпучкою вони разураз напірали на неї, одначе вона не подавалася. Та мабуть страх перед смертю додав їм сили, бо в останнім моменті, натиснувши на неї з усіх сил, вони таки відчинили її.

Мов навіжені вони кинулися в отвір брами й подалися в сторону нетрів. Вони бігли скоро, як лиш могли нести їх ноги. За ними з такою ж скорістю гналися канибали. Це були перегони смерті. Та вирвавшись з більшої небезпеки, в якій вони перед хвилиною були, тепер вони не тратили надії.

Білі хлопці і Буаяя були зовсім переконані, що Тарзан помер. Вони чули, як людюди раділи з причини його смерті. Одначе вістка про смерть Тарзана була тоді передчасна. Щойно тепер воно так виглядало, що Тарзанові таки на правду приходить кінець. Скажений слон Гудаг мав уже його в своїй власті.

В той час, як малпи верещали безпомічно, Гудаг тримав цупко Тарзана у зволах своєї труби. Він гойдав ним то сюди, то туди, немов насолоджуючись безпомічністю свого ворога. Кожної секунди він міг підняти його вгору й шпурнути ним на смерть об землю. Такий був усе кінець кожного сміливця, що переступив долину смерті.